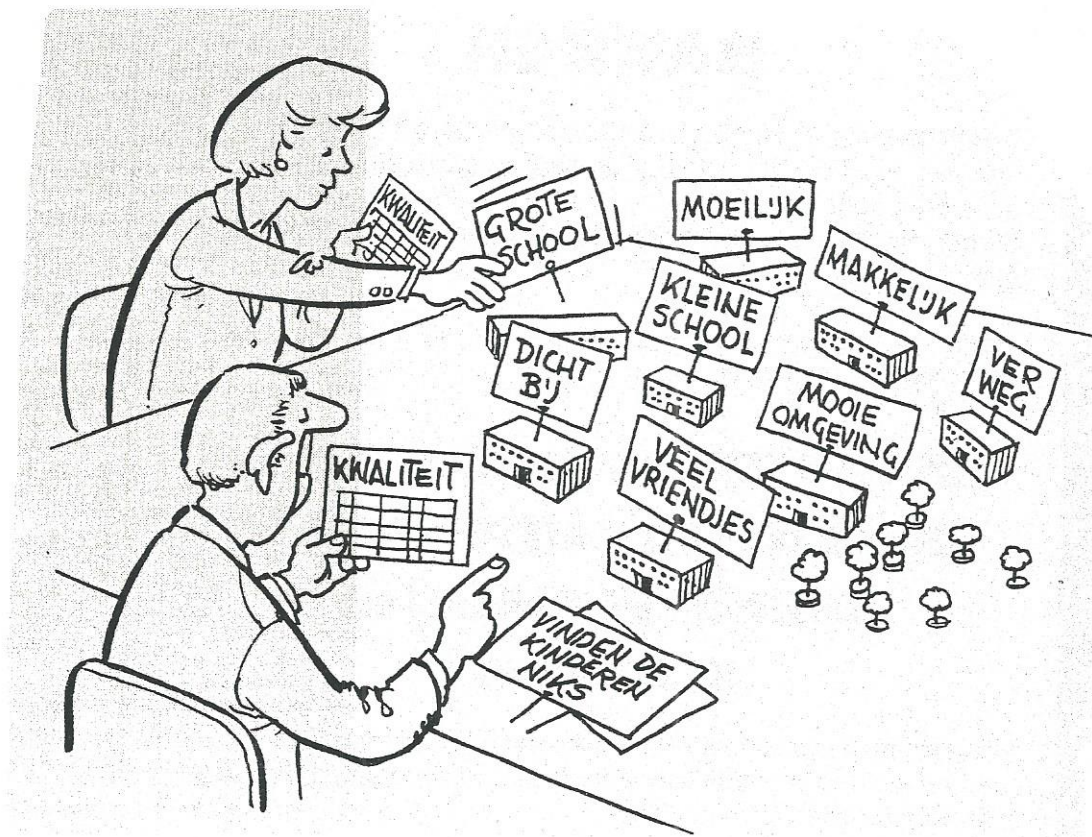

Deelkwalificatie BB - Bestuur, beleid en financiën.
Het gebruiksrecht is verleend voor 2004 - 2005
Module: Lagere overheden (CJU 14.4/1)

Beleidssterrein Onderwijs

De gemeente: sociale vernieuwing en achterstandsbeleid.

Copyright Drs. R. Hesseling, 7 juli 2004.
Het gebruiksrecht is verleend voor 2004-2005
ROC Nijmegen e.o

9 De kandidaat kan de hoofdzaken van de belangrijkste zorggebieden en beleidsterreinen van lokale overheid weergeven, op het gebied van:
- welzijn
- economische en sociale zaken

Pc

t/p

De cursist kan:

Welzijn: De relatie leggen tussen sociale vernieuwing, achterstand-, en voorrangbeleid; aan de hand van actuele voorbeelden aangeven welke voorzieningen getroffen zijn voor het welzijn van de burger;

Onderwijs: De vernieuwde rol van de gemeente ten aanzien van het onderwijsbeleid weergeven.

Hoofdstukkenindeling:

Hoofdstuk 1. Inleiding. Cultuur en leren.

Hoofdstuk 2. Basisonderwijs. De relatie tussen de sociaal- etnische samenstelling van basisscholen en de leerresultaten.

- 2.1 Elite- en arbeidersscholen. Het verschil in milieu.
- 2.2 De sociaal -etnische samenstelling en het verschil in rekenprestaties
- 2.3 De reactie van de politiek
- 2.4 Samenvatting.

Hoofdstuk 3. Voortgezet onderwijs. De relatie tussen de sociaal- etnische samenstelling van scholen en de leerresultaten.

- 3.1 Welke gevolgen heeft onderwijs voor werkzoekenden op de arbeidsmarkt?
- 3.2 Werkloosheid
- 3.3 Slotopdrachten.

Hoofdstuk 4. Onderwijsbeleid op gemeenteniveau

- 4.1 Functies van het onderwijs en de juridische grondslag.
- 4.2 Op welke wijze bemoeit de gemeente zich met de organisatie van het basisonderwijs?
- 4.3 De taken van de gemeente rond het beleidsterrein onderwijs.

Hoofdstuk 5. Onderwijs in relatie tot het welzijnsbeleid van de gemeente.

- 5.1 De Welzijnswet
- 5.2 Beleidsinstrumenten: sociale vernieuwing.

Hoofdstuk 6. Werkvormen.

- 5.3 Leerlingen in de stoel van de wethouder van onderwijs.
- 5.4 Het bestuur van openbare scholen.

Bronnen.

Beoordeling:

Dit soort opdrachten komt in aanmerking voor studiepunten die je kunt scoren voordat de toets over dit onderwerp plaats vindt. De normen waarmee je antwoorden beoordeeld worden zijn:

- antwoorden netjes uitgeschreven en leesbaar
- alle opdrachten, vragen en schema's gemaakt en ingevuld
- antwoorden zijn volledig en gemotiveerd. Vormgeving en toegankelijkheid.
- resultaten volgens plan op tijd ingeleverd. Te laat inleveren kost punten.

Inleiding:

De grondwet garandeert onderwijs aan iedereen. In het kader van de **decentralisatie** van de overheidstaken van de centrale naar de gemeentelijke overheid, is de gemeente de uitvoerder van allerlei wetten op het basisonderwijs. In deze case maken we kennis met de gevolgen die ontstaan als bevolkingsgroepen vanuit verschillende milieus of met andere culturele achtergronden (allochtonen) deelnemen aan onderwijs. We gaan bekijken op welke wijze de overheid daarop reageert.

Hoofdstuk 1. Cultuur en leren.

Je dient de informatie met de vragen en opdrachten zelfstandig te verwerken. De antwoorden noteer je netjes en overzichtelijk. Laat enige ruimte tussen je antwoorden voor aanvulling als gevolg van bespreking met een medeleerling. Je mag de antwoorden samen maken en/ of bespreken. Als je bepaalde begrippen niet kent of vragen niet kunt beantwoorden, vraag dat dan aan je docent. We verwachten van je dat je de leerstof en de begrippen kent voor de toets.

Vooraf: Vanaf deze les moet je vragen beantwoorden met de gids die iedere gemeente gratis aan de burgers verschaft. Daarin staan vrijwel alle gemeentelijke en maatschappelijke instellingen die binnen de gemeentegrenzen actief zijn. Noteer nu in je agenda dat je deze meeneemt. Een simpel telefoontje naar de afdeling voorlichting is voldoende om de gids binnen enkele dagen thuis te hebben.

1. Bekijk de gemeentegids. Probeer een indruk te krijgen wat de gemeente voor het basisonderwijs doet. Zijn er afdelingen, diensten, commissies, wethouders enz. die zich met dit onderwijs bezig houden? Noteer je antwoorden.

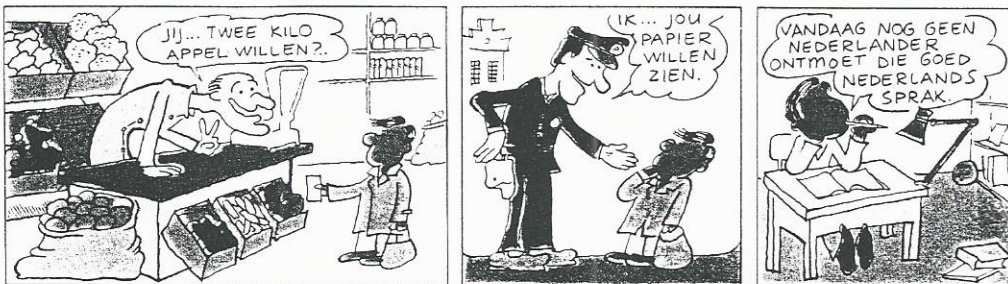
De stellingen hieronder hebben tot doel je een eerste kennismaking te geven met de onderwerpen die in deze case aan bod komen. Je mag er met elkaar even over discussiëren.

2. **Stellingen:**
 - A. Iedereen in Nederland heeft gelijke kansen op onderwijs.
 - B. Iedereen die nieuw is in Nederland kan zich gemakkelijk aanpassen aan onze cultuur.
 - C. Het milieu waaruit iemand afkomstig is, heeft geen invloed op de schoolprestaties
 - D. Het maakt voor kinderen niet zoveel uit of ze op een "zwarte" of "witte" school zitten.
 - E. Rekenvaardigheid bij schoolkinderen is aangeboren. Als het niet lukt, kun je het niet aanleren.

Sommige Nederlanders steken niet onder of stoelen of banken dat ze een geweldig aanpassingsvermogen hebben. In het buitenland, waar familie naar toe is geëmigreerd, past men zich "voorbeeldig" aan. Al snel eist men dat ook van de nieuwkomers in Nederland. Wat is nu de reden dat sommige mensen menen dat ze zich gemakkelijk aan passen? Met het schema hierna gaan we dat verklaren.

3. Noteer in de linker kolom: met welke verschillen/ overeenkomsten in de samenleving heeft een Nederlander te maken als hij naar Canada emigreert?
4. Noteer de overeenkomsten en verschillen waarmee een Marokkaanse, Turkse e.d. familie in de Nederlandse samenleving te maken heeft.

GOED NEDERLANDS

Schema 1.

Een Nederlander emigreert naar Canada en heeft met de volgende verschillen en overeenkomsten te maken.	Een Marokkaan emigreert naar Nederland en heeft met de volgende verschillen en overeenkomsten te maken.
<p>Om je op gang te helpen geven we de eerste →</p> <p>Taalfamilie: Is zijn veel woorden die zowel in het Nederlands als het Engels gebruikt worden doordat muziek, computergebruik hier stimuleert.</p> <p>Alfabet: Zelfde alfabet. Geen problemen.</p> <p>Religie (geloof)</p> <p>Media</p> <p>Waarden en normen</p> <p>Leefwijze</p> <p>man/ vrouw verhouding</p> <p>Temperament inwoners</p> <p>Zijn er overeenkomsten in de geschiedenis van beide landen?</p> <p>wetgeving</p> <p>arbeid</p> <p>technologie/ ict</p> <p>Eigen voorbeelden:</p>	<p>Uitwerking kant en klaar:</p> <p>Er zijn weinig of geen overeenkomsten in woorden. Er zijn grote verschillen en Nederlandse woorden geven geen houvast om de taal te leren. Men moet vanaf nul beginnen.</p> <p>Alfabet toont geen overeenkomst. Geheel andere schrijfwijze. Bovendien schrijft men van links naar rechts.</p> <p>-</p> <p>-</p> <p>-</p>

5. Vergelijk de uitkomsten in het schema. Welke gevolgen hebben de verschillen in samenleving voor de aanpassing van de nieuwkomers? **Noteer op de stippellijn:**
 - a. Nederlanders in Canada zullen zich aanpassen omdat (ca. 3 regels)
 - b. Marokkanen in Nederland zullen zich aanpassen omdat (ca. 3 regels).
6. Welke gevolgen kan dat verschil in aanpassing hebben voor de mogelijkheden in het onderwijs en bij het zoeken naar betaald werk? **A.** Voor een Nederlander in Canada.
B. Voor een Marokkaan in Nederland.

Playreading:

Je docent zal in deze fase aangeven dat de playreading aan de orde gesteld gaat worden.

Hoofdstuk 2. Basisonderwijs. De relatie tussen de sociaal - etnische samenstelling van basisscholen en de leerresultaten.

Eerst even uitleggen wat we verstaan onder de begrippen in de titel van dit hoofdstuk. Een school, maar elke andere organisatie (voetbalclub of hockeyclub enz.) heeft een bepaalde samenstelling. Mensen zijn afkomstig uit een bepaalde sociale groep. We spreken van **etniciteit** (letterlijk: volksoort) wanneer we letten op de herkomst van de mensen. Zijn ze afkomstig uit Europa, Afrika (Somalië) of uit Azië (Sri Lanka). Wanneer we spreken over **sociaal- etnische** samenstelling kijken we naar zowel plaats in de samenleving (stand of groep) als naar herkomst.

We gaan in hoofdstuk 2 eerst het basisonderwijs bekijken en daarna in hoofdstuk 3 de eindopleiding van de groepen die het basisonderwijs hebben gevolgd.

2.1. Elite- en arbeidersscholen en het verschil in milieu.

De ene basisschool is niet te vergelijken met de andere. Onderzoek toont aan dat er grote verschillen zijn tussen resultaten die er met de leerlingen behaald worden. Ook zijn er grote verschillen tussen het sociaal milieu en de herkomst van ouders. Hieronder staan kenmerken van elitescholen en arbeidersscholen. In een landelijk dagblad (Volkskrant) is er onderzoek naar gedaan.

2.1 Geef per kenmerk met een (soms twee) kruisje(s) aan om welk type school het volgens jou gaat.

Kenmerken:	Elite-school:	Arbeiders-school:
1. Gevestigd in de betere buurten van de stad		
2. Naast blanke ouders en blanke kinderen vrij veel allochtonen.		
3. Docenten doen veel moeite om kinderen die zwak presteren bij te spijkeren (weinig verwijzingen naar speciaal onderwijs).		
4. Er wordt wat extra's (aan bijvoorbeeld cultuur) gedaan.		
5. Leerlingen die de school bezoeken komen uit de wijk, maar vooral van buiten de wijk.		
6. Cito-toetsen en rekenprestaties zijn vaak wat minder.		
7. Ouders zijn op <u>school</u> zelf niet zo actief. Ze zijn bijvoorbeeld niet altijd leesmoeder.		
8. Nogal wat ouders menen dat hun kind veel talent heeft.		
9. Ouders helpen hun kinderen <u>thuis</u> des te meer met huiswerk, raad bij werkstukken, spreekbeurten.		
10. Vijfendertig procent van de ouders heeft een middelbare opleiding, de helft van de ouders heeft een HBO- of universitaire opleiding.		
11. Ouders vinden goed onderwijs voor hun kinderen zeer belangrijk. Bron: Volkskrant 4-6-96. Antwoorden: zie laatste pagina.		

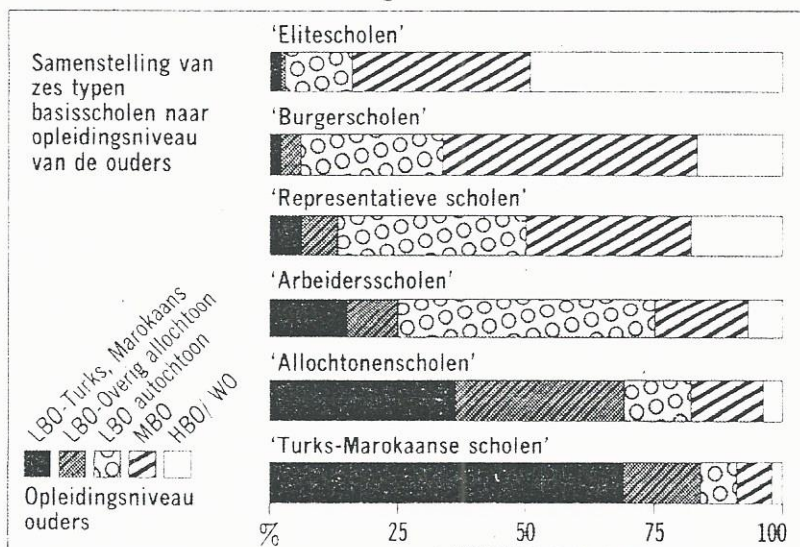
2.2. Onderwijs legt de basis voor jouw toekomst. Zou het nu wat uitmaken als je in een volkswijk of in een ruime villawijk een basisschool bezoekt? Motiveer.

Hierna gaan we de rol van het onderwijs bekijken. Eerst het basisonderwijs, daarna het vervolgonderwijs. De eerste vraag die we gaan beantwoorden is: Welke bevolkingsgroepen bezoeken de scholen en zijn de rekenprestaties van deze groepen gelijk? Daarna gaan we kijken welk eindniveau (MBO /Heao) de leerlingen van die verschillende basisscholen halen.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat er allerlei basisscholen zijn: elitescholen, arbeidersscholen. Je kwam ze hiervoor al tegen. Ze verschillen als gevolg van het sociale milieu van de ouders. Soms zijn de verschillen zo extreem dat er zelfs gesproken wordt van "witte" en "zwarte" scholen. Bekijk het staatje hieronder. Nog even een uitleg bij dit staatje: een "representatieve" school heeft het gemiddelde opleidingsniveaus van de ouders.

Bron: "Sociaal -etnische samenstelling scholen". Samenstelling van zes typen basisscholen naar opleidingsniveau van de ouders.

Sociaal-etnische samenstelling scholen

Uit: Volkskrant

Bestudeer de bovenstaande bronnen en beantwoord de vragen.

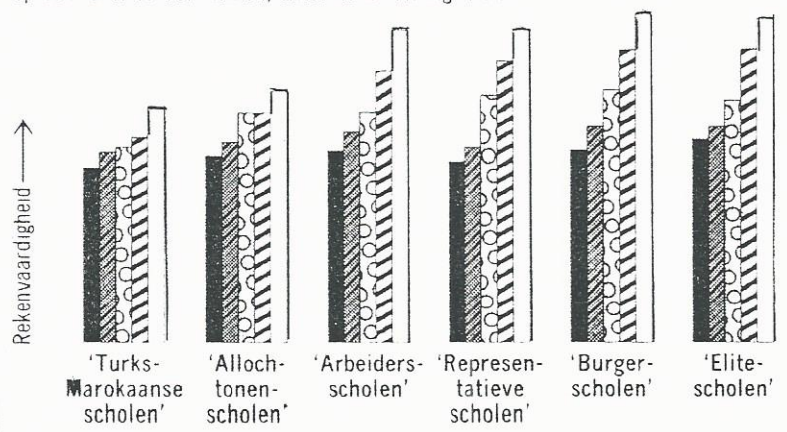
- 2.3 Eerst een paar vragen om te wennen aan deze informatie. Hoeveel procent van de ouders op een "burgerschool" heeft een MBO- opleiding?
- 2.4 Hoeveel procent van de ouders op een "Turks- Marokkaanse school" heeft een HBO/ Wetenschappelijke Opleiding?
- 2.5 Zou het verschil in opleiding van ouders (zie vorige twee vragen) van invloed zijn op de prestaties van leerlingen bij bijvoorbeeld het rekenen denk je?
- 2.6 Hoeveel procent van de ouders op een eliteschool heeft een HBO/ Wetenschappelijke Opleiding?
- 2.7 Op welk van de zes types basisschool heb jij gezeten, denk je?
- 2.8 Tot nu toe is het in Nederland nog mogelijk om de kinderen buiten de wijk op een basisschool in te schrijven. Geef twee redenen waarom het voor ouders moeilijk is om hun kinderen op een ander type basisschool buiten de wijk onder te brengen.
- 2.9 Zou een eliteschool een positieve invloed hebben op bijvoorbeeld de leerprestaties van een kind uit Turks -Marokkaans milieu? Motiveer.

2.2. De sociaal-etnische samenstelling en het verschil in rekenprestaties.

Bron: Sociaal -etnische samenstelling en rekenprestaties.

Rekenprestaties van kinderen met bepaalde sociaal-etnische achtergrond op verschillende basisscholen

Leerlingen met een Turks-Marokkaanse achtergrond scoren niet veel beter als ze op een 'elite-school' komen, autochtone leerlingen wel.

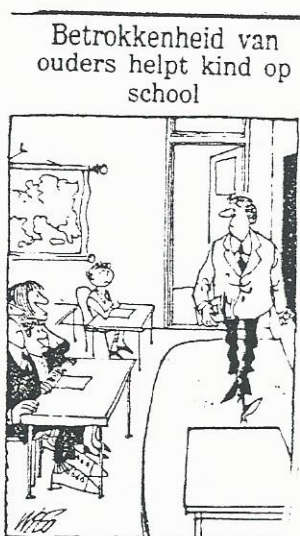

040696 © de Volkskrant Bron: ITS, P. Jungbluth 1996

Uit: Volkskrant

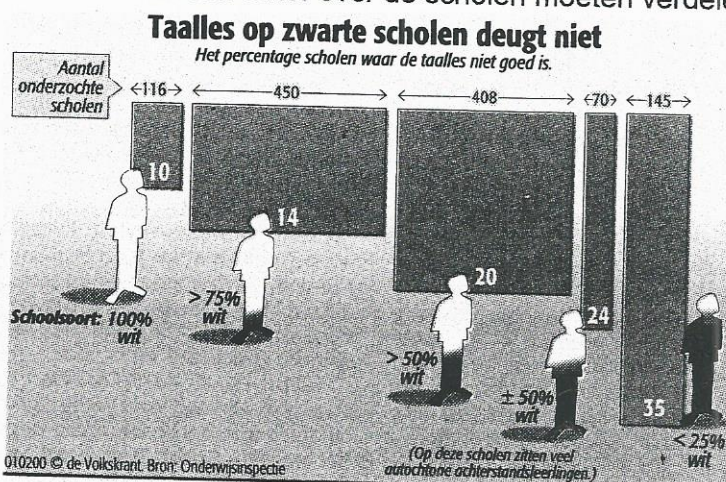
Ook de bovenstaande informatie doet een beroep op je vermogen om met andere informatiebronnen om te gaan en daar waardevolle informatie uit te halen. Het is belangrijk dat je leert ook deze vorm van gegevens te leren lezen en waarderen.

- 2.10 Hierboven staan weer de zes bekende schooltypen. Welke van de zes scoort het beste op het gebied van rekenvaardigheid?
- 2.11 Bekijk de uitslagen van de rekenprestaties van de Burgerscholen. Welke kinderen scoren hier het beste. Met andere woorden: wat is het opleidingsniveau van de ouders?
- 2.12 Welke twee conclusies kun je trekken naar aanleiding van de twee bovenstaande vragen?
- 2.13 De kinderen van ouders met welk opleidingsniveau hebben de slechtste score op de "Turks- Marokkaanse scholen"?
- 2.14 Bestudeer het schema. Maak (eventueel met een liniaal) een schatting.

- Een eliteleerling haalt op een eliteschool een 6 1/2 voor een rekentest. Op een Turks -Marokkaanse school zou hetzelfde elitekind voor dezelfde test ca. een scoren.
 - Een Turks- Marokkaanse leerling scoort op een eliteschool een 4.0. Op een Turks- Marokkaanse school is de score ca. ..
- a Hoe zijn de verschillen bij de vorige vraag volgens jou te verklaren?
 - b Wat zijn voor een kind de consequenties in de toekomst als er geen goede basis bij rekenvaardigheid gelegd wordt?
 - c Van honderd leerlingen van een eliteschool blijken er twaalf in staat naar het VWO te gaan. Hoeveel leerlingen van een "Turks- Marokkaanse school" zouden daartoe in staat zijn schat je?
 - d. Wat vind jij van de oplossing om (allochtone) kinderen die slecht presteren apart in een klas te zetten?

e. Zou de overheid het ontstaan van zwarte scholen tegen moeten gaan en de kinderen beter over de scholen moeten verdelen? Noem zowel voor- als nadelen.

Na de resultaten op het gebied van rekenen, is er ook over de taal het e.a. te constateren. Het staatje hiernaast is afkomstig uit het rapport van de Inspectie van het Onderwijs (jan. 2000). Volgens de gegevens ontbreekt het de docenten aan kwaliteit om de moderne vormen van onderwijs (zelfstandig leren) over te brengen.

f. Hoeveel scholen met "100% witte" leerlingen zijn onderzocht?

g. Hoeveel scholen met meer dan 75% "zwarte" leerlingen (= "< 25% wit". Dit < teken houdt in: minder dan 25%) zijn onderzocht?

h. Vul in: Naarmate een school een hoger percentage zwarte leerlingen heeft, neemt het percentage leerlingen dat geen goede krijgt Of, anders gezegd:

i. Vul in: Naarmate een school zwarter/ witter is. Neemt het aantal leerlingen dat goede taalles krijgt af/ toe.

2.3. De reactie van de politiek.

We hebben gezien dat het nog al wat uit kan maken op wat voor soort school je zit. Zou de samenleving zich daarbij neer moeten leggen? Hoe reageert bijvoorbeeld de politiek daarop?

"Kamerleden verontrust over voortbestaan standenonderwijs".

Van onze verslaggeefster.

De Tweede Kamer is ongerust over de constatering dat er nog steeds standenonderwijs bestaat in Nederland. Staatssecretaris Netelenbos van Onderwijs werd geconfronteerd met bezorgde kamerleden. Volgens wetenschappelijk onderzoek blijkt dat kinderen op een zwarte school slechter presteren dan op een eliteschool, onafhankelijk van hun afkomst. Volgens de kamerfracties VVD, D'66 en CDA moet de staatssecretaris een voorbeeld nemen aan de Rotterdamse situatie. Zo'n 130 scholen krijgen daar extra geld van de gemeente. In ruil daarvoor moeten ze o.a. elk jaar een plan maken om de situatie op hun school te verbeteren. De scholen krijgen intensieve voorlichting, hulp van de Schoolbegeleidingsdienst en komen regelmatig samen om hun ervaringen te delen. Er wordt gebruik gemaakt van toegespitste lesmethoden. De resultaten van de leerlingen blijken met sprongen vooruit te gaan. Ze liggen nu op het landelijk gemiddelde.

Uit: Volkskrant

- 2.15 Waarom maken de kamerleden zich zo druk over het voortbestaan van het standenonderwijs?
 2.16 Welke maatregelen zijn in Rotterdam getroffen? Wat vind jij van die maatregelen?

Het ontstaan van zwarte en witte scholen heeft onbedoelde neveneffecten. In een multicultureel land als Nederland ligt de toekomst niet in het zich van elkaar afscheiden en in

stand houden van de afstand tussen de verschillende bevolkingsgroepen (**segregatie**). De toekomst ligt veel meer in een ontwikkeling naar **integratie**: het naar elkaar toegroeien van verschillende bevolkingsgroepen met behoud van eigen identiteit. Wethouders, en politici in het algemeen, hebben ook te maken met het verschijnsel "**inburgering**". Dit kan omschreven worden als:

"Het scheppen van voorwaarden voor participatie van nieuwkomers in de Nederlandse samenleving, waarbij ieder individuele nieuwkomer een proces doormaakt dat hem of haar instaat stelt op volwaardige wijze deel te nemen aan de samenleving".

Attentie: zoals je ziet gaat het hier niet over een politiek die zich ten doel stelt het overdragen van de Nederlandse waarden en normen en het opgaan van minderheden in de Nederlandse samenleving (**assimilatie**). Uit onderzoek blijkt dat er nog te weinig resultaten geboekt worden en dat veel nieuwkomers niet komen op dagen op de lessen. Dat betekent ook dat de lessen er meestal niet voor zorgen dat groepen als asielzoekers een betaalde baan verwerven. Gemeenten sluiten inburgeringscontracten met Regionale Opleidingscentra (ROC's) van een half tot een heel jaar. De verplichte **thema's** die aan bod komen zijn: o.a.: werk, inkomsten en belastingen, wonen, geld- en consumenten zaken.

2.17 Welke twee belangrijke thema's zouden volgens jou nog prima passen bij de inburgering?

De thema's die hierboven vetgedrukt staan, zijn weer onderverdeeld in onderwerpen. Bij het thema "Opvoeding en onderwijs" zijn de onderwerpen: onderwijssysteem, kinderopvang, diploma's, studiekosten. Elk van deze onderwerpen kent weer gedetailleerde eindtermen. Bijvoorbeeld bij Kinderopvang: weten waar en hoe je kinderen moet opgeven; de voor- en nadelen van opvang kennen enz.

2.18 Wat is het doel (in eigen woorden) van inburgering?

2.19 Als je de leerstof over inburgering hierboven goed bekijkt, hoeveel lessen zouden daar dan volgens jou aanbesteed moeten worden denk je? Drie weken van 30 uur, is negentig uur? Meer of minder?

Opdracht.

Eerst een samenvatting van het voorgaande. Het is dus een feit dat mensen die een andere culturele achtergrond hebben, een achterstand in het onderwijs oplopen. Deze achterstand heeft voor iedereen gevolgen in de verdere schoolcarrière en daarna ook weer voor het vinden van werk op de arbeidsmarkt. De gemeenten hebben een zekere verantwoordelijkheid voor het basisonderwijs.

Stel jij bent wethouder van Onderwijs.

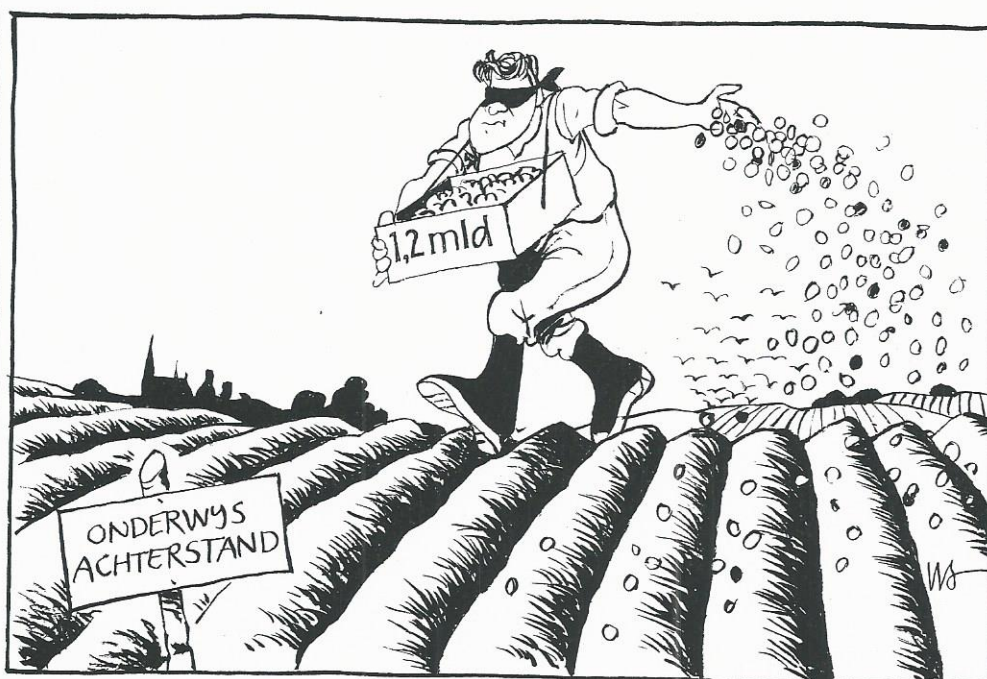
2.20 Maak een voorstel voor de gemeenteraad waarin je voor groep acht van de basisschool de vakken, onderwerpen, uren aangeeft waarvan jij vindt dat het succesvol is voor snelle oplossing van die achterstand. Neem dit schema over in je schrift. Je hebt veel ruimte nodig dus zet het groter op.

Vakken:	Onderdelen:	Aantal uren per week:

Tips:		

Baat het niet....

- NICO VISSCHER -

Hoofdstuk 3. Eindopleiding. De relatie tussen de sociaal (etnische) samenstelling van scholen en de leerresultaten

Tot nu toe hebben we gekeken naar de relatie sociaal –etnische samenstelling van scholen en hun resultaten in het basisonderwijs. Wat is er over die relatie te melden in het voortgezet onderwijs? In de onderstaande bron gaan we eerst kijken welke eindopleiding de diverse bevolkingsgroepen in ons land behaald hebben.

3.1 Welke gevolgen heeft onderwijs voor werkzoekenden op de arbeidsmarkt?

Bron: Gerealiseerd opleidingsniveau van degenen die geen voltijdse dagopleiding volgen, naar etnische groepering.

%	Turken	Marokkanen	Surinamers	Antillianen	autochtonen
Geen	27	50	12	5	0
Basisonderwijs	41	31	24	22	22
LBO	8	6	17	21	19
MAVO	10	5	17	15	11
MBO	4	2	13	12	12
HAVO	1	2	4	5	4
VWO	4	2	2	3	5
HBO	2	1	8	13	18
WO	1	1	2	6	9
<i>Aantal waarnemingen</i>	<i>1496</i>	<i>1420</i>	<i>1200</i>	<i>733</i>	<i>1580</i>

Uit: Jaarboek allochtonen

Bestudeer het schema hierboven en vul de zinnen aan:

- 3.1. Welke twee conclusies kun je trekken als je het opleidingsniveau van allochtonen met autochtonen vergelijkt?
- 3.2. Welk verschil is er tussen enerzijds Antillianen en Surinamers en anderzijds de overige allochtone groepen?
- 3.3. Hoe is dat verschil volgens jou te verklaren? (Denk aan de koloniale geschiedenis van Nederland).
- 3.4. Is er nu een verband tussen het behaalde eindonderwijs en de kans op werk? Ook voor jouw toekomst is het wel eens belangrijk om daarover de feiten onder ogen te zien.

Bekijk de bron "Hoger opgeleiden hebben meer kans".

- 3.5. Eerst een paar vragen om te wennen aan dit overzichtje. Welke drie opleidingen bieden achtereenvolgens de meeste kans op een baan? (Zie linker kolom). Noem een zo specifiek mogelijke opleiding.
- 3.6. Welke drie opleidingen bieden de minste kans op een baan?
- 3.7. Hoeveel meer kans op werk geeft jouw huidige opleiding in vergelijking met de vorige opleiding?
- 3.8. Heeft alsmat doorstuderen eigenlijk wel zin? Motiveer.
- 3.9. Hoeveel concurrenten op een baan heeft iemand die solliciteert met een Mbo-opleiding? (Rechter kolom).
- 3.10. Vergelijk de bron "Gerealiseerd opleidingsniveau" met de vorige "Hoger opgeleiden hebben meer kans". Welke conclusies kun je trekken over de posities van allochtonen en autochtonen?

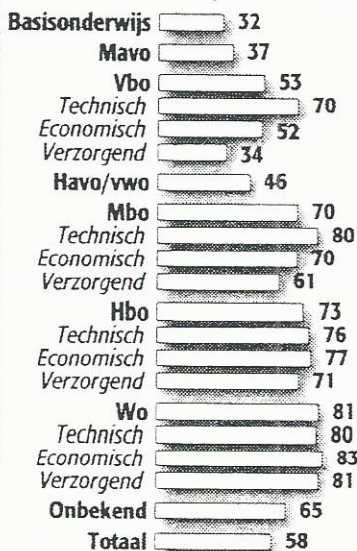
Bron:

HOGER OPGELEIDEN HEBBEN MEER KANS

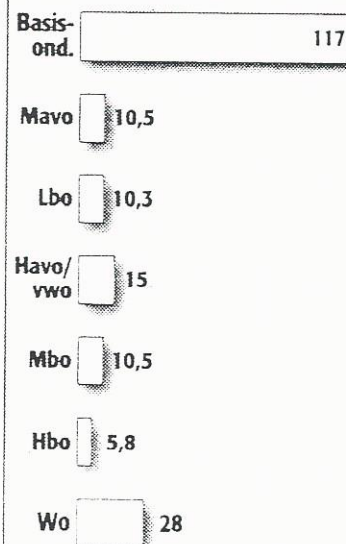
Van de universitair geschoolden heeft meer dan 80 procent een baan.

Voor een baan op basisonderwijsniveau heeft één werkloze bijna 120 concurrenten.

Percentage mensen met een baan (van tenminste 12 uur per week) verdeeld naar onderwijsniveau

Aantal werklozen dat beschikbaar is voor één vacature, verdeeld naar onderwijsniveau

Uit: Volkskrant

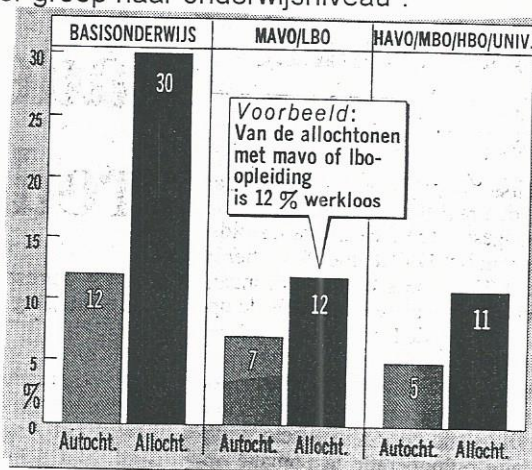
Cijfers uit 1995

Cijfers uit 1994

3.2. Werkloosheid.

Het verband tussen werkloosheid en opleiding kunnen we ook op een andere manier bekijken. Bestudeer nu de volgende bron.

Bron: "Werkloosheid per groep naar onderwijsniveau".

Uit: Volkskrant.

3.11 Vul in: Van de allochtonen met een mavo of lbo -opleiding is ... % werkloos. Voor de autochtonen is dat ...%.

BB. Bestuur, beleid en financiën. CJU14.4/1

- 3.13 Van de allochtonen alleen basisonderwijs is ...% werkloos voor de autochtonen is dat ...%.
- 3.14 Vul in met de voorafgaande drie schema's. **Conclusie:** Om betaald werk te krijgen moet je op MBO gebied vooral eenopleiding volgen. Een HBO opleiding geeft meer kans op een baan. Als je de scholing van autochtonen met allochtonen vergelijkt, dan blijkt dat: veel allochtonen zijnlager geschoold dan autochtonen. Allochtonen hebben een extra nadeel. Met enkel een gerealiseerd opleidingsniveau met basisonderwijs hebben ze zo vaak als autochtonen kans op werkloosheid. Met Havo /Mbo opleiding hebben allochtonen % grotere kans op werkloosheid en autochtonen % op werkloosheid. Dat is een raar verschil. Volgens mij is dat te verklaren door.....
- 3.15 Gezien de slechtere resultaten op school en gezien de gevolgen daarvan op de arbeidsmarkt kun je de volgende vraag aan de orde stellen. Vind je het een goed idee om bijvoorbeeld Turkse jongeren te stimuleren op het HBO door te studeren met een extra hoge beurs of met meer kans bij het inloten? Motiveer.

3.3. Slotopdrachten:

Hieronder staat een schema waarin je een samenvatting moet maken van de voorgaande bladzijdes. Dat lijkt gemakkelijk en je zou in vijf minuten klaar kunnen zijn. In dat geval moet je het niet doen omdat je onmogelijk het belang en de diepgang van die informatie op tafel krijgt. Bestudeer alles weer even rustig en trek er een half uurtje voor uit. Dat zal de kwaliteit aanzienlijk verbeteren.

3.15 Opdracht.

Neem het onderstaande schema over in je schrift. Neem veel ruimte voor de samenvatting.

- Maak met behulp van de bronnen een **uitgebreide** samenvatting.
- Welke conclusies kun je op grond van deze vergelijking trekken?

Kenmerken milieu, onderwijs en arbeidsmarktverwachting.		
	Turks –Marokkaanse school.	Autochtone kinderen op Eliteschool.
Algemene kenmerken van "zwarte" en "witte" scholen (zie hoofdstuk 1)		
Opleidingsniveau ouders		
Prestaties rekenvaardigheid		
% taalles onvoldoende		
Het gemiddeld gerealiseerd opleidingsniveau. Vul de schoolsoort in (Mavo e.d.).		
Het eindniveau en de kans op werkloosheid		

Het gebruiksrecht is verleend voor 2003 - 2004

3.4. Oude en actuele situatie vergeleken: Is er verbetering op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt?.

De situatie van etnische minderheden in het onderwijs en op de arbeidsmarkt is –uitgaande van actueel onderzoek van eind 1999 - nog niet wezenlijk verbeterd (Rapportage minderheden

1999. Positie in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. SCP). We behandelen hieronder eerst de situatie in het onderwijs, daarna op de arbeidsmarkt.

Ondanks positieve ontwikkelingen in het **onderwijs** neemt het aantal zwarte scholen in sneltreinvaart toe en hebben minderheden nog een flinke achterstand. Jongeren zijn wel beter opgeleid dan hun ouders. Van de Turkse en Marokkaanse ouders heeft (afhankelijk van het land van herkomst en geslacht) 50 tot 80% helemaal geen diploma. Bij jongeren is dit 5 tot 20%. De voortgaande immigratie van nieuwe mensen drukt het gemiddelde voorlopig nog. Aan het einde van het basisonderwijs hebben Turkse, Antilliaanse en Marokkaanse jongeren soms nog een achterstand van twee leerjaren. Bij het rekenen liggen ze gemiddeld nog een jaar achter. Bij de Surinaamse leerlingen zijn de resultaten minder ongunstig. Het onderwijsbeleid dat deze situatie dient te verbeteren is nog te weinig toegespitst op het wegwerken van: voorschoolse achterstand in leesvaardigheid, onvoldoende kennis van de wereld, beperkte woordenschat in het Nederlands e.d.

De positie van minderheden op de **arbeidsmarkt** is nog steeds ongunstig. De werkloosheid onder minderheden is sinds 1994 met 10 tot 15 procentpunten gedaald. Toch ligt hun werkloosheid nog altijd op een veel hoger niveau dan de werkloosheid onder autochtonen, ondanks de gunstige conjunctuur. Van de Turkse en Marokkaanse mannen is in 1998 nog rond 20% werkloos. De werkloosheid onder Surinaamse en Antilliaanse mannen is iets hoger dan 10%. Het overeenkomstige cijfer onder de autochtone bevolking is 3%. Bij de vrouwen zijn de werkloosheidspercentages in alle herkomstgroeperingen hoger: Zo is van de Marokkaanse vrouwen 30% werkloos en van de Antilliaanse vrouwen 20%. Hiertegenover staat een werkloosheidspercentage van 7% onder autochtone vrouwen. Al deze cijfers hebben betrekking op de toestand in 1998.

De werkloosheid onder jongeren uit de minderheden is nog steeds verontrustend hoog is. Zij bedraagt bij de 15-24-jarige Turkse mannen 23%, bij de Marokkanen 30%, bij de Surinamers 28% en bij de Antillianen 16%. Het werkloosheidspercentage van de jonge Surinaamse vrouwen is met 22% beduidend lager dan dat van de mannen. De werkloosheid onder de Antilliaanse vrouwen is met 32% aanzienlijk hoger dan de werkloosheid onder hun mannelijke herkomstgenoten.

De beleidsmaatregelen van de overheid blijken weinig effectief. Te geringe scholing en discriminatie op de arbeidsmarkt zijn vanouds de belangrijkste oorzaken van de achterblijvende arbeidsdeelname onder de minderheden. Het overheidsbeleid is er op gericht in deze situatie verbetering te brengen. Dit beleid is echter onvoldoende effectief. Het maakt zich namelijk afhankelijk van afspraken die de sociale partners op centraal niveau maken en waarvan in de lokale praktijk vaak weinig terecht komt.

Het ontbreekt de overheid aan sancties om de effectiviteit van het beleid te vergroten. De wettelijke maatregelen die er zijn worden onvoldoende nageleefd. Een positieve uitzondering is tot dusver het inburgeringsbeleid. Dit komt goed van de grond, maar lost de problemen die de immigratie met zich meebrengt niet op. Inburgering vraagt meer en kost meer tijd dan de inburgeringsprogramma's kunnen bieden.

Op de vorige pagina's hebben we de relatie onderwijs – arbeidsmarkt bekeken van voor 1999. Hierboven beginnen we met de huidige situatie.

3.16 In hoeverre wijkt de actuele informatie rond achterstand af van de informatie die je verkregen hebt via de lesstof in dit boekwerkje? Motiveer je mening in ca. 5 regels.

3.17 Verklaar wat de "conjunctuur" te maken heeft met de arbeidsmarkt.

3.18 Surf naar de site van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP.nl) en zoek recente informatie op inzake onderwijs en arbeidsmarkt. Neem deze info meteen hier op als bijlage en geef per onderwerp jouw commentaar in minimaal een half kantje getypt.

Marokkaans, vrouw en kandidaat-notaris

Van onze verslaggeefster
Mirjam Schöttelndreier

WADDINXVEEN

In Waddinxveen is de naam Mehadi een begrip. 'Een Mehadi komt er wel', zeggen ze daar. De vader van het gezin is trots. Zijn drie dochters studeren rechten, zijn zoon, de jongste, haalt mooie cijfers op het vwo. De triomf was woensdag compleet. Dochter Sana (23) studeerde in Leiden af in het notarieel recht en is nu officieel kandidaat-notaris.

'We weten het niet helemaal zeker, maar vermoeden dat zij de eerste vrouwelijke notariskandidaat van Marokkaanse afkomst is', zegt een woordvoerder van de Koninklijke Notariële Broederschap (KNB). Tot voor kort was dat een echt mannenbolwerk, waar een allochtone naam nog uitzonderlijk was.

Zus Nadia (19), eerstejaars rechten, dacht ook dat haar zus een primeur had. Het leek haar een leuk nieuwtje voor de krant. 'En een mooi cadeautje voor mijn zus.'

De Mehadi's vormen een hecht gezin. De meisjes zijn trots op hun ouders, de ouders glunderen over het succes van hun kroost. Onder wetenschappelijke studenten is tenslotte slechts 0,5 procent van Marokkaanse afkomst.

Sana, werkzaam op een groot notariskantoor in Rotterdam, wordt op de voet gevolgd door haar oudere zus Najat (26), die binnenkort ook kandidaat-notaris hoopt te zijn. Najat, getrouwd en moeder van een dochter van anderhalf, moet nog een paar tentamens afleggen. Ze werkt op een klein notariskantoor. 'Als ik zeg waar ik werk, denken mensen meestal dat ik receptioniste ben.'

Najat wil moederschap en carrière combineren. 'En ik wilde jong moeder zijn, niet wachten tot ik 35 jaar was.' Haar voorwaarde was dat ze een parttime baan kon vinden. 'Ik werk drie dagen. Mijn moeder past dan op.' Haar moeder vindt het goed. 'Maar ik ben ook een beetje bang dat haar kind te weinig aandacht krijgt.'

Ze vormen een klassiek migrantengezin. Vader Mehadi (55) kwam begin jaren zeventig naar

Nederland, werkte in een meubelfabriek en zit nu vanwege een veresleten rug in de WAO. Moeder Mehadi (46) kwam uit een gezin van acht, ze mocht niet naar school. Het grote doel was dat de kinderen het uiteindelijk beter zouden krijgen.

Oudste dochter Najat erkent dat het emancipatiestreven een motor was. 'Ik studeerde voor mezelf, maar ergens speelde mee dat ik het respect wilde krijgen dat mijn ouders onthouden is. Zij moesten met brieven naar de bureaus om te vragen wat er in stond. Dat wilde ik niet.'

De klim op de maatschappelijke ladder was moeizaam. De oudste dochters moesten elke tree bevechten. Najat: 'Ik heb beslist niet de koninklijke weg gevolgd, zoals

Klassiek
migrantengezin
Mehadi trots op
succesvolle
dochters en zoon

dat wordt genoemd: eerst vwo en dan universiteit. Op de basisschool kreeg ik het advies naar de huishoudschool te gaan. Dat wilde ik niet. Toen ik mavo had gedaan, wilde iedereen me naar de meao sturen.'

Sana heeft dezelfde ervaringen. 'Ik ben na de eerste klas mavo naar de havo overgestapt. Toen ik in het hbo m'n propedeuse haalde en wilde overstappen naar de universiteit, zeiden docenten dat maar 9 procent van de overstappers slaagt. Niet erg stimulerend. Ik ben er heilig van overtuigd: IQ is niks, motivatie is alles.'

Het Nederlandse onderwijssysteem was hun onbekend. Vader: 'Ik ging naar ouderavonden en controleerde hun rapporten.' Met huiswerk helpen ging niet. 'De familie ligt dubbel van het lachen als hij opstaat om te laten zien hoe hij de kinderen aanspoorde. 'Dan schreeuwde ik: jij naar je kamer, jij aan het werk.'

Ze zijn zich bewust van het negatieve imago dat de Marokkaanse bevolkingsgroep aankleeft, met name door de onevenredige jongenscriminaliteit. Moeder benadrukt dat ze een open gezin wilden zijn. 'We zeiden dat ze met problemen thuis moesten komen en niets moesten verbergen of stiekem doen.' Nadia: 'Anders groei je als gezin uit elkaar.'

Sana is optimistisch gestemd, ze denkt dat de maatschappelijke achterstand snel wordt ingelopen. 'Meisjes zijn vaak ijveriger. Kijk hoe de Nederlandse meisjes zijn opgetrokken naar de universiteit. De allochtone meisjes komen eraan. Maar ook de jongens veranderen.' Fouad (15): 'Ik merk het aan jongens om me heen. Die willen geen gezeur meer, maar naar school.'

Ook Najat denkt dat diploma's de erkenning bevorderen. 'Respect kun je afdwingen, met een fatsoenlijk beroep en door je werk goed te doen. Begrip kun je niet afdwingen.' Sana is laat thuisgekomen en lepelt een beker soep naar binnen, na een dag vasten vanwege de ramadan. 'Begrip kweken voor mijn cultuur is mijn *mission in life*. Ik leg graag uit. Het is verbazend hoe weinig mensen, op het niveau waar ik werk, van de islam afweten.'

Sana koos voor het notariaat om zeker te zijn van een baan. Dat het notariaat een mannenbolwerk is, vormde een 'extra uitdaging'. Het feit dat onder Marokkanen het notariskantoor onbekend is, was ook een prikkel.

Najat: 'Ze hebben weinig bezittingen, dus komen er zelden mee in aanraking.' Najat voorziet juridisch interessante tijden. 'Bij echtscheidingen van Marokkanen met een dubbele nationaliteit krijg je vragen welk recht van toepassing is. Die kennis staat in de kinderschoenen.'

De kinderen praten thuis wat zij noemen *Nedermix*, Nederlands vermengd met Arabisch. Of de ouders geen spijt hebben dat hun dochters zo vernederlandsen? 'Nee', zegt vader. 'Het gaat goed zo.' Najat: 'Onze cultuur is een vanzelfsprekend deel van ons, waar zouden we ons zorgen over moeten maken?'

Hoofdstuk 4. Onderwijsbeleid op gemeenteniveau.

4.1 Functies van het onderwijs en de juridische grondslag.

Waarom besteedt de overheid zoveel zorg aan het onderwijs en is het ministerie met deze naam een van de grootste *spending departments* van ons land? Heb jij je wel eens afgevraagd wat daarvan de reden is? Hieronder worden enkele verklaringen toegelicht:

- A de functies van het onderwijs voor de maatschappij
- B de juridische grondslag van de bemoeienis van de overheid met het onderwijs.

Ad A. De functies van onderwijs voor de maatschappij.

De zorg die de overheid aan het onderwijs besteedt komt niet uit de lucht vallen. Je kunt je voorstellen dat een samenleving niet kan functioneren zonder mensen die zich gekwalificeerd hebben voor een beroep. Als de economie geen mensen kan vinden die goed opgeleid zijn en op een kantoor kunnen functioneren, dan zal de welvaart snel achteruitgaan. Naast deze **beroepskwalificerende** functie van het onderwijs bestaat er nog een tweede functie: het **aanleren van basisvaardigheden**. Iedereen in onze hoog ontwikkelde samenleving moet aan een aantal elementaire eisen voldoen om te kunnen meedraaien. Zonder die vaardigheden loopt de zaak vast en kunnen burgers zich niet redden. Voorbeelden van die vaardigheden zijn: lezen en schrijven om bijvoorbeeld het huursubsidieformulier in te vullen. De belangrijkste functie van onderwijs is misschien wel: de **gelijkheidsfunctie**. Iedereen dient alle kansen te krijgen om vooruit te komen. Als teveel mensen achterlopen, scheidt dat ontevredenheid en onrust in een samenleving.

Naast het belang van deze functies berust de activiteit van de overheid bij onderwijs ook op allerlei internationale afspraken en wetten. Kort na de Tweede Wereldoorlog (1948) werden er door de leden van de Verenigde Naties de zogenaamde **sociale grondrechten** aangenomen. De overheid had de plicht om voor de burgers te zorgen voor: werk, bestaanszekerheid, gezondheidszorg (enz.) en –je raadt het al – vorming en onderwijs. De overheden verplichtten zich om alles in het werk te stellen om hun burgers een aanvaardbaar niveau voor te schotelen.

Naast de sociale grondrechten zijn er nog enkele verplichten onder woorden gebracht in de **Grondwet** en in de **Welzijnswet**. Vooral vanuit deze laatste wet krijgt de gemeente alle gelegenheid om aan de achterstandssituatie, die op dit gebied bij bepaalde bevolkingsgroepen bestaat, het een en ander te doen. We behandelen hieronder deze belangrijke wetten waarvan je de inhoud moet kennen.

Ad B. De juridische grondslag van de bemoeienis van de overheid met het onderwijs. De Grondwet.

De zorg voor onderwijs is al sinds de vorige eeuw een grondwettelijke overheidstaak. En bij de herziening van de Grondwet in 1983 werd ook bevestigd dat de bemoeienis met welzijn, cultuur en recreatie een taak van de overheid is. De overheid scheidt, aldus artikel 22 derde lid, 'voorwaarden voor de maatschappelijke en culturele ontplooiing en voor vrijetijdsbesteding'. Dit uitgangspunt had tot gevolg dat er uitgebreide onderwijswetgeving op gang kwam:

- de wet op het basisonderwijs;
- Leerplichtwet;
- Onderwijsvoorrangswet;
- Kaderwet Volwasseneneducatie; enz. Enz.

Op de gebieden van onderwijs, cultuur, welzijn en recreatie zijn in het kader van de **decentralisatie** tal van taken toevertrouwd aan de lokale overheid. Je snapt dat het handiger is om taken niet van grote afstand te regelen (Den Haag), maar gemakkelijker vanuit de

gemeenten zelf. De wijze waarop en de mate waarin verschillen echter. De gemeente heeft een dubbele taak in het onderwijsveld. In de eerste plaats fungeert het gemeentebestuur als schoolbestuur van de openbare scholen in de gemeente, of -zoals de wet het noemt - als 'bevoegd gezag'. In de tweede plaats vervult de gemeente een aantal wettelijke overheidstaken voor het gehele lokale onderwijs. Zo loopt de bekostiging van het bijzonder onderwijs gedeeltelijk via de gemeente. Verder is de gemeente belast met de regeling van het schoolvervoer (taxibusjes) en met de controle op de naleving van de leerplicht. Dit zijn de zogenaamde **medebewind** taken. De gemeente fungeert hier dus als uitvoerder van nationaal beleid. De eigen beleidsruimte van de gemeente hierbij is over het algemeen niet groot, zij is gebonden aan de voorschriften van het rijk.

De gemeente kan echter ook **autonome taken** vervullen. In aanvulling op haar wettelijke taken kan de gemeente een eigen beleid voeren ter verbetering van het voorzieningenniveau in het onderwijs. Dit moet dan wel uit de eigen middelen worden betaald. Zo zijn vele aanvullende voorzieningen tot stand gebracht (variërend van het aantrekken van logopedisten tot schoolzwemmen) In grote gemeenten gebeurt dat in het algemeen vaker dan in de kleinere.

4.1. Neem het onderstaande schema ruimer over in je schrift. Zo is het te klein. Vul het schema in.

Gemeentelijke taken:	Voorbeelden:
Taken uitgevoerd in medebewind:	- - enz.
Taken die autonoom uitgevoerd worden:	- - enz.

Neem het onderstaande schema groter over in je schrift. Op deze manier is het te klein om in te vullen.

4.2. Noteer alle redenen, wetten e.d. die verklaren waarom de overheid zich met onderwijs bezig houdt.

Reden/ wet e.d.:	Toelichting:
Beroepskwalificerende functie	Onze economie heeft goed opgeleide werknemers nodig om de zaak draaiende te houden.

4.2 Op welke wijze bemoeit de gemeente zich met de organisatie van het basisonderwijs?

De verschillende taken van de gemeente zullen hierna worden behandeld. Vooraf kan reeds worden aangetekend dat de taken sterk variëren per onderwijssoort. De bemoeienis van de gemeente betreft vooral het basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs. Bij het voortgezet onderwijs zijn de gemeenten voornamelijk betrokken als bevoegd gezag van openbare scholen; met het bijzonder voortgezet onderwijs hebben de gemeenten nauwelijks iets te maken. Het hoger onderwijs blijft hier verder buiten beschouwing, dat ligt grotendeels buiten de gemeentelijke sfeer.

Het bestuur van de openbare scholen.

Bevoegd gezag.

Het gemeentebestuur is **bevoegd gezag**. Dat wil zeggen dat ze het schoolbestuur van de plaatselijke openbare scholen vormen. Dat betreft in de eerste plaats het openbare basisonderwijs. Voorts bestaan er - maar lang niet overal - gemeentelijke openbare scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs, voor voortgezet onderwijs en een enkele maal voor

hoger beroepsonderwijs. Het bevoegde gezag over de openbare scholen is door de wet opgedragen aan het college van B en W. De gemeenteraad kan echter bepalen dat het bevoegd gezag bij de raad berust, of - minder ver gaand - dat over bepaalde aangelegenheden door de raad wordt beslist (bijv. over de benoeming van schoolleiders). De raad kan ook regels stellen die B en W als schoolbestuur in acht moeten nemen. Het komt er dus op neer dat de gemeente speelruimte heeft in de wijze waarop vorm wordt gegeven aan het bestuur over de openbare scholen. Sommige belangrijke besluiten worden volgens de wet altijd door de raad genomen, zoals het vaststellen van schoolgrenzen, het vaststellen van een plan voor nieuwe scholen en het besluit tot opheffing van een school.

In de praktijk fungeert meestal het college van B en W als schoolbestuur, terwijl de meest belangrijk geachte besluiten door de raad worden genomen. Zoals bij alle taken worden deze besluiten door het college voorbereid en is het college over zijn eigen bestuursdaden verantwoording verschuldigd aan de gemeenteraad. Binnen het college worden de onderwijszaken meestal behartigd door de wethouder. De dagelijkse gang van zaken wordt afgehandeld door de afdeling onderwijs op de secretarie of door onderwijsambtenaren van de afdeling welzijn (bij kleinere gemeenten). In grote gemeenten met veel openbaar onderwijs is veelal een gemeentelijke inspecteur voor het openbaar onderwijs aangesteld, die de scholen bijstaat en controleert.

Overdracht van bevoegd gezag

De gemeenteraad kan het bestuur over de scholen overdragen aan een bestuurscommissie volgens artikel 61 van de gemeentewet. Het hier en daar gevoelde bezwaar, dat gemeentebestuurders geen gespecialiseerde kennis van het onderwijs hebben, kan dan worden ondervangen door de benoeming van commissieleden die deze kennis wel hebben. Zo'n bestuurscommissie kan bijvoorbeeld bestaan uit gemeenteraadsleden, aangevuld met schooldirecteuren als deskundigen. In de praktijk is van deze mogelijk totnogtoe weinig gebruik gemaakt. Voor regionale openbare scholen (speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs, hoger beroepsonderwijs) kan het bevoegde gezag worden overgedragen aan een samenwerkingsverband van verschillende gemeenten, op basis van een gemeenschappelijke regeling.

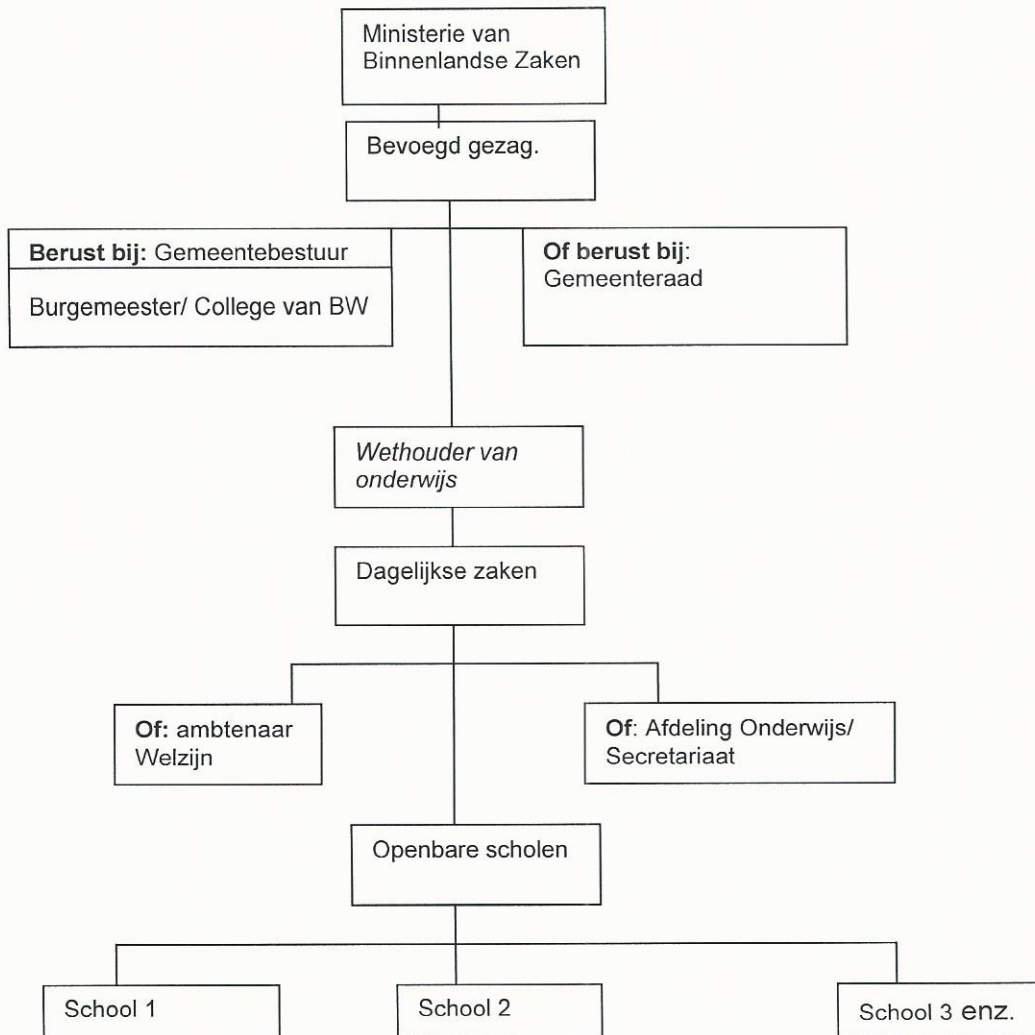
Medezeggenschap in het onderwijs

Volgens de Wet medezeggenschap onderwijs moet elke school, zowel openbaar als bijzonder, zowel in het basisonderwijs als in het speciaal en het voortgezet onderwijs, een medezeggenschapsraad (MR) hebben. Partners in de MR zijn het schoolpersoneel, ouders en (in het voortgezet onderwijs) leerlingen vanaf 16 jaar. Het aantal personeelsleden en ouders (of ouders en leerlingen) moet gelijk zijn.

Het bevoegd gezag -bij de openbare school dus het gemeentebestuur - stelt het medezeggenschapsreglement vast na overleg met de MR en mits 2/3 van de MR-leden met het voorstel instemt. Wordt die instemming niet verkregen, dan moet het bevoegd gezag de kwestie voorleggen aan de commissie voor geschillen, bij welke de school is aangesloten.

In het reglement moet voor de hele reeks onderwerpen worden bepaald of de MR instemmingsrecht heeft of alleen adviesrecht. Een paar voorbeelden: vaststelling schoolwerkplan -leerplan, deelneming aan experimenten, aanstelling van schoolleiding, beleid omtrent besteding van middelen, vakantieregeling. De medezeggenschap betekent een versterking van de directe inbreng van burgers in de politiek bestuurde openbare school.

Organogram: Het bestuur van openbare scholen in de gemeente:

4.3 Opdracht:

1. Welke informatie kun je uit organogrammen –dus ook de bovenstaande - halen?
2. In het organogram zijn enkele fouten gemaakt. Verbeter ze met behulp van de tekst hierboven.
3. Waar in het organogram plaats jij de gemeentelijk inspecteur? Teken hem in.
4. Vul het schema op de juiste plaats zelf aan met de begrippen: Gemeentelijk inspecteur; Medezeggenschapsraad; directeur basisschool; leerkrachten; leerlingen. **Teken ze in.**

4.4 De taken van de gemeente rond het beleidsterrein onderwijs.

Tot voor enkele jaren hadden de gemeentes weinig beleidsruimte om een eigen beleid te voeren voor het lokale onderwijs: basis- en voortgezet onderwijs. Sinds 1993 is er landelijk een stap gezet naar een grotere autonomie van de schoolbesturen en van de rol van de lokale overheid. Op welke gebieden heeft de gemeente nu onderwijstaken? De lokale overheid is verantwoordelijk voor de volgende terreinen.

- A. Onderwijshuisvesting
- B. Het Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOA);
- C. Het onderwijs in de allochtone levende talen (Oalt);
- D. De schoolbegeleiding;
- E. Het leerlingenvervoer;
- F. De leerplicht en het voortijdig schoolverlaten;
- G. De volwasseneneducatie en educatieve inburgering.

Bij al dit soort taken voert de gemeente een **regierol**. Ze bepaalt niet van het begin tot het einde het beleid, maar komt samen met de lokale actoren tot maatwerk. Enkele actoren zijn: de schoolbesturen, gezondheidszorg, Riagg, schoolmaatschappelijk werk enz. We lichten de taken hierboven even toe:

Ad a Huisvesting:

Sinds 1997 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de huisvesting van het basis- en voortgezet onderwijs. De budgetten van het Rijk, dat tot die tijd verantwoordelijk was, zijn overgeheveld naar het Gemeentefonds. Verantwoordelijkheden van de gemeente op dit gebied zijn bijvoorbeeld: nieuwbouw, uitbreiding van bestaande scholen, fusiebesprekingen, ter beschikking stellen van lokalen aan basisscholende in naburige wijken enz.

Ad b Het gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid (GOA) is een zeer actueel en belangrijk instrument.

Dit project – ook wel het lokale achterstandsbeleid genoemd - heeft tot doel het bestrijden van en voorkomen van onderwijsachterstanden. In deze case waarvan je allerlei opdrachten gemaakt hebt, is dit aan de orde gekomen. Bij dit onderwerp krijgen scholen ook te maken met ontwikkelingen die buiten de school plaats vinden. De problemen hebben te maken met de sociaal-economische positie van de ouders van de kinderen, met de etnische achtergrond van de ouders, werkloosheid, huisvestings situatie, sociaal isolement enz. Sinds de invoering van de GOA (1998-1999) heeft de gemeente een belangrijk instrument om op dit gebied activiteiten te ontplooiën. Het Rijk heeft 800 miljoen gulden ter beschikking gesteld om op basis van goede plannen iets te ondernemen. Daaraan voegen de gemeentes zelf nog hun aandeel toe. De grote steden die hiermee al langer ervaring hebben, verkrijgen een duidelijke voorsprong. Meer dan driekwart van de gemeenten legt de nadruk op de leeftijdsgroepen van 0 tot 6 jaar en op de beheersing van de Nederlandse taal. In de helft van de gemeenten ligt de nadruk op het terugdringen van schooluitval, schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Een kwart van de gemeenten voert een specifiek op de doelgroepen (allochtone en autochtone achterstandslereerlingen) gericht beleid.

Ad c Het onderwijs in de allochtone levende talen (Oalt).

De Oalt (vanaf 1998) kan gezien worden als de opvolger van "Onderwijs in eigen taal en cultuur". Nu kunnen er middelen vrij gemaakt worden om in de moedertaal taalondersteuning te bieden aan kinderen van allochtone ouders. Dit geschiedt in de eerste groepen van de basisschool en wel buiten de reguliere lessen om. De gemeente ontvangt hiervoor een zogenaamde specifieke uitkering en de taak door de basisschool zelf of door een externe organisatie uitgevoerd worden.

Ad d. Schoolbegeleiding is aanwezig in zo'n zestig regionale of gemeentelijke schoolbegeleidingsdiensten (sbd's) die ondersteuning geven aan basisscholen in de vorm van het oplossen individuele problemen van kinderen. Verder kunnen ze pedagogische, didactische, psychologische enz. ondersteuning geven aan de leerkrachten. Ook kunnen ze hulp bieden bij vernieuwingsactiviteiten, advies geven over schooltoetsen enz.

Ad e. Leerlingenvervoer komt ter sprake als kinderen in de buurt geen passende school kunnen vinden (levensbeschouwelijk of omdat het kind speciaal onderwijs moet volgen). Ouders van kinderen op de basisschool kunnen dan bij de gemeente aankloppen voor vergoeding van de vervoerskosten via busjes of taxi's. Je begrijpt dat dit voor een administratief juridisch medewerker openbaar bestuur veel werk oplevert op het gebied van het beoordelen van aanvragen en op het gebied van bezwaar en beroep enz.

Ad f Leerplicht. Het toezicht op de naleving van de wet is opgedragen aan Burgemeester en wethouders die voor de uitoefening van dat toezicht hiervoor één of meer ambtenaren aanwijzen (art. 16) . Gemeenten kunnen een gemeenschappelijke regeling hiervoor treffen (art. 17).

Taak en positie van de leerplichtambtenaar.

De taken van de leerplichtambtenaar kunnen als volgt worden onderscheiden:

- a. **Registratie:**
 - het bijhouden van de leerlingenadministratie;
 - toezicht op de verzuimregistratie leerlingenadministratie van scholen;
 - verslaglegging van activiteiten ten aanzien van het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet.
- b. **Hulpverlening:**
 - in overleg met ouders /verzorgers, kinderen, scholen en hulpverleningsinstellingen werken aan oplossingen ten aanzien van oorzaken van schoolverzuim (intermediair).
- c. **Justitieel optreden:**
 - het opmaken van proces-verbaal als laatste middel om tot hulpverlening te komen.
- d. **Preventie:**
 - het voorkomen van schoolverzuim door scholen te informeren over de mogelijkheden van de gemeente ten aanzien van de zorgtaak, teneinde in een zo vroeg mogelijk stadium te kunnen inspelen op signalen;
 - het stimuleren van adequate systemen van leerlingenbegeleiding binnen de school.
- e. **Signaleringsbeleid**
 - het signaleren van knelpunten;
 - het stimuleren van ontwikkelingen, met name ten aanzien van deelname aan onderwijs van groepen met een achterstand.

De laatste jaren heeft er met betrekking tot de taakuitoefening van de leerplichtambtenaar een verschuiving plaatsgevonden van repressief werken naar preventief (zorgfunctie), één en ander ter voorkoming van vroegtijdige schooluitval.

Leerplicht of leerrecht

In dit verband wordt gewag gemaakt van een inmiddels door het Parlement aanvaarde ingrijpende wijziging van de Leerplichtwet 1969. Op grond van deze wetswijziging wordt een versterking van het toezicht op de naleving van de leerplicht bevorderd. Dit geschiedt door een grotere verantwoordelijkheid voor de bestrijding van het schoolverzuim bij de scholen zelf, de gemeentebesturen en de leerplichtigen te leggen. Bovendien wordt met betrekking tot het te voeren beleid een instructie vereist, waarin de taak en de werkwijze voor de

leerplichtambtenaar worden neergelegd. Hierdoor zal het leerplichtbeleid voor de toekomst gericht kunnen worden uitgevoerd.

Ad g. De Volwasseneneducatie en inburgering is een middel om werkloosheid tegen te gaan en integratie te bevorderen. Juist zaken die in deze case een rol blijken te spelen bij onderwijsachterstand. Veel volwassenen kregen in het verleden al om- of bijscholing om werkloosheid te bestrijden (reïntegratie). Juist omdat de gemeente dicht bij de wijken en de burgers staat, kent ze als geen ander de behoefte en de noodzaak om hier door middel van educatie aan te pakken. In de gemeentes wordt er veel samengewerkt met de ROC's omdat deze (vaak op hun sector Educatie) veel kennis hebben om burgers Nederlands en zelfredzaamheid bij te brengen. Voor de nieuwkomers in onze samenleving is sinds kort de **Wet Inburgering Nieuwkomers** in werking getreden waardoor er systematischer en minder vrijblijvend aan inburgering gewerkt wordt. Alle nieuwkomers krijgen zo'n inburgeringstraject aangeboden waarna de mensen worden overgedragen aan educatie-instellingen en de Arbeidsvoorziening.

- 4.5 Wat verstaan we onder de regierol van de gemeente?
 4.6 Wat voor werk zou er bij ad e zijn voor AJM-OB'rs op het gebied van bezwaar en beroep? Wat houdt dat werk in denk je?
 4.7 Neem onderstaand schema wat ruimer over in je schrift. Maak het verder af zodat je in de kern weet wat de belangrijkste taken van de gemeente zijn op het beleidsterrein onderwijs.

Schema: taken gemeente rond beleidsterrein onderwijs.

De titel van onderwerp ad a t/m f	Belangrijkste kernwoorden:
Ad a Huisvesting	Nieuwbouw, uitbreiding van bestaande scholen, fusiebespreking voeren, enz.
Enz.	

Tabel 1 Onderwerpen die aan de orde komen in het onderwijs(achterstanden)plan, onderscheiden naar gemeentegrootte.

percentage plannen waar onderwerp aan de orde komt	gemeentegrootte x 1000 inwoners (aantal gemeenten dat vraag beantwoordt)					totaal (267)	Waarvan meetbaar (267)
	0 – 10 (40)	10 – 20 (78)	20 – 50 (104)	50 – 100 (24)	100 + (21)		
Bestrijding onderwijsachterstanden	85	91	94	100	100	93	36
Toezicht op naleving leerplicht/ bestrijding voortijdig schoolverlaten	63	71	82	83	100	77	36
Onderwijs allochtone levende talen (OALT)	38	45	67	75	76	58	16
Volwasseneneducatie	45	24	32	33	38	32	13
Schoolbegeleiding	70	60	62	58	62	62	18
Huisvesting	43	29	26	21	24	29	9
Overige	15	18	35	38	48	28	8

Eerst enkele vragen om aan tabel 1 te wennen.

- 4.8 Hoeveel inwoners heeft de kleinste categorie van de genoemde gemeenten?
 4.9 Hoeveel gemeenten van de grootste categorie hebben de vragen uit de enquête beantwoord?
 4.10 Welke bijdrage levert OALT volgens jou aan het bestrijden van de onderwijsachterstand?
 4.11 Welke bijdrage kan Volwasseneneducatie volgens jou leveren aan het bestrijden van onderwijsachterstand?

- 4.12 Welke bijdrage kan Volwasseneneducatie volgens jou leveren aan het bestrijden van onderwijsachterstand?
- 4.13 Welke verschillen zijn er tussen de maatregelen die de kleine en de grote gemeenten nemen op het gebied van onderwijsachterstand?

“Tabel 3: Betrokkenheid van organen bij vaststelling van onderwijs(achterstanden)plan, onderscheiden naar gemeentegrootte”.

Eerst enkele vragen om aan de tabel te wennen.

- 4.14 Welke organen zijn bij de besluitvorming betrokken die je in eerste instantie niet zou verwachten?
- 4.15 Verklaar van twee van deze instanties waarom deelname wel zinvol is.
- 4.16 Geef zelf een voorbeeld van “overige welzijnsinstellingen”.
- 4.17 Is deelname van al dit soort instanties wel zinvol voor een vlot verloop van de besluitvorming? Motiveer je antwoord.
- 4.18 Is er een groot verschil tussen grote en kleine gemeenten in de deelname van de officiële organen van de gemeentelijke politieke besluitvorming?
- 4.19 Verklaar het verschil in deelname van organisaties van allochtonen in grote en in kleine gemeenten.
- 4.20 Geef een voorbeeld uit deze tabel van wat jou zelf opvalt en leg uit waarom dit opvalt.

Tabel 3: de mate van betrokkenheid van organen bij vaststelling van onderwijs(achterstanden)plan.

- 4.21 Eerst weer enkele vragen om te wennen aan de tabel.
- 4.22 Verklaar waarom er bij het College van B en W onder “niet betrokken” zowel 6 als 2,2 staat. De uitleg vind je in de tabel zelf.
- 4.23 Welke van de drie gemeentelijke bestuursorganen heeft de meeste invloed gehad op de besluitvorming? Klopt dat ook volgens de gangbare opvattingen? Motiveer je antwoord.
- 4.24 Wat vind jij van de betrokkenheid van de organisaties van ouders?
- 4.25 Wat vind jij van de betrokkenheid van de organisaties van allochtonen?
- 4.26 Zijn er andere zaken die jou opvallen in deze tabel?

Belangrijke vraag/ opdracht.

Hieraan dien je weer de nodige aandacht te besteden. Het is een vrij opdracht om zelf via internet informatie te vergaren over een van de deelonderwerpen die hiervoor aan de orde kwamen. Surf bijvoorbeeld eens naar Goa.nl (de afkorting moet je bekend voorkomen). Kijk een bij “meest gestelde vragen”. Brochures bekijken kan ook. Dat lukt als je zomaar een willekeurig wachtwoord invult. Kijk ook eens bij trefwoorden als: OALT, segregatie, G4 of G21, grote stedenbeleid. Diezelfde trefwoorden kun je gebruiken bij de site www.bredeschool.net. of bij ministerie van onderwijs. **De opdracht luidt:**

- 4.27 Verzamel relevante informatie bij dit onderwerp (denk eraan het liefst zo dicht mogelijk bij het werkgebied van de gemeente)
- 4.28 Maak een samenvatting
- 4.29 Verklaar waarom het bij welk onderwerp uit de reader hoort
- 4.30 Geef over jouw informatie je eigen mening.

Tabel 2 Samenstelling van het bedrag voor het onderwijs(achterstanden)plan, onderscheiden naar gemeentegrootte.

Gemiddeld bedrag x 1000 gulden (minimum - maximum)	Gemeentegrootte x 1000 inwoners (aantal gemeenten dat vraag beantwoordt)					Totaal (231)
	0 - 10 (29)	10 - 20 (70)	20 - 50 (89)	50 - 100 (23)	100 + (20)	
Overheidssubsidies voor onderwijsachterstanden	50 (0 - 300)	71 (0 - 537)	214 (0 - 1700)	1027 (20 - 4200)	4065 (68 - 22000)	564 (0 - 22000)
Overige overheidssubsidies	28 (0 - 425)	38 (0 - 534)	151 (0 - 2880)	94 (0 - 900)	168 (0 - 1823)	97 (0 - 2880)
Gemeentefonds	0,4 (0 - 11)	4 (0 - 190)	58 (0 - 3547)	59 (0 - 753)	0 (0 - 0)	30 (0 - 3547)
Eigen middelen gemeentebestuur	12 (0 - 106)	26 (0 - 175)	75 (0 - 762)	292 (0 - 2152)	1356 (233 - 6000)	185 (0 - 6000)
Anders	16 (0 - 412)	22 (0 - 515)	71 (0 - 782)	246 (0 - 2500)	305 (0 - 4400)	87 (0 - 4400)
Totaal	107 (0 - 1076)	161 (0 - 815)	568 (0 - 4288)	1737 (20 - 5000)	5928 (850 - 24000)	967 (0 - 24000)

Tabel 3 Betrokkenheid van organen bij vaststelling van onderwijs(achterstanden)plan, onderscheiden naar gemeentegrootte.

Percentage gemeenten waarbij orgaan betrokken is	gemeentegrootte x 1000 inwoners (aantal gemeenten dat vraag beantwoordt)					totaal (269)
	0 - 10 (41)	10 - 20 (83)	20 - 50 (100)	50 - 100 (24)	100 + (21)	
College van B&W	100	98	98	100	90	98
Raadscommissie	98	94	98	100	95	97
Besturen bijzonder onderwijs	88	100	98	96	95	97
Gemeenteraad	88	93	93	96	90	92
Overige welzijnsinstellingen	44	45	73	92	86	62
GMR/MR(en)	59	48	59	46	19	51
GGD	24	20	46	83	67	40
Organisaties van allochtonen	10	16	47	88	76	38
Politie	17	20	33	30	38	27
Overige	27	14	35	17	43	26
Organisaties van ouders	12	16	20	42	24	20
Onderwijsvakorganisaties	2	4	3	0	14	4
Werkgeversorganisaties	2	1	3	8	0	3
Vakcentrales (FNV of CNV)	2	2	2	0	5	2

Hoofdstuk 5. Onderwijs in relatie tot het welzijnsbeleid van de gemeente.

5.1 De Welzijnswet.

Gezien de achterstandsituatie van groepen in het onderwijs kon een antwoord van de politiek niet uitblijven. Om het wettige kader van de werkzaamheden te onderstrepen en in goede banen te leiden, is er sprake van **beleidsinstrumenten**. Dit zijn formele middelen waarmee burgers verplicht kunnen worden om zich aan bepaalde gedragingen te houden of waaraan ze bepaalde rechten kunnen ontlenuen (indien ze aan voorwaarden voldoen). In feite zijn de beleidsinstrumenten dus het gereedschap waarmee het materiaal bewerkt wordt. De verschillende soorten beleidsinstrumenten van de gemeente op het gebied van Onderwijs komen hieronder aan de orde.

Het welzijnsbeleid van een gemeente wordt gevoerd vanuit een zogenaamde gemeentelijke dienst. Dit is een soort van afdeling binnen de organisatie en heeft vaak de naam "Welzijn" in zich. Onder **welzijn** verstaan we alle zaken die bijdragen aan de waarde van het leven, zonder dat het direct gepaard gaat met geldoverdracht of kosten. Mensen zeggen dan wel eens dat "ze lekker in hun vel zitten". Het welzijnsbeleid is vooral gericht op het scheppen van voorwaarden voor de maatschappelijke en sociaal-culturele ontplooiing van (groepen) mensen. De **Welzijnswet** van 1987 heeft een nieuwe ordening aangebracht in de taakverdeling tussen rijk, provincie en gemeente. Delen van het beleid zijn gedecentraliseerd en de lagere bestuurslagen hebben een grote mate van beleidsvrijheid.

Wat maakt nu allemaal deel uit van welzijn? In de Welzijnswet kunnen we de volgende **deelgebieden** onderscheiden:

- openbaar bibliotheekwerk
- vorming- en sociaal-cultureel werk
- emancipatie en opbouwwerk
- maatschappelijke opvang en hulpverlening

Dat betekent dat er vele, uiteenlopende activiteiten en voorzieningen onder vallen: van peuterspeelzalen, opvang van vluchtelingen tot subsidie aan sportclubs. Ook sociale hulpverlening en maatschappelijk werk, bibliotheken en allerlei vormen van recreatie vallen eronder.

De gemeente heeft een grote mate van zelfstandigheid (autonoom) en kan dus naar eigen inzicht prioriteiten stellen en afwegen aan welke activiteiten zij meer of minder energie wil steken. Dat betekent dat, afhankelijk van de behoefte of de situatie in achterstandswijken, hiermee meer of minder rekening kan worden gehouden. Ook mag de gemeente welzijnsvoorzieningen steunen die niet op de lijst van de minister staan. Het voornaamste beleidsinstrument waarmee de gemeente te werk gaat is het treffen van **subsidiereregelingen**, de zogenaamde welzijns subsidies. Via een subsidieverordening wordt een procedure gehanteerd voor het toekennen van subsidies: de wijze waarop ze aangevraagd moeten worden, binnen welke termijn, welke gegevens men dient in te sturen, het orgaan dat op de aanvraag beslist en de mogelijkheden om in beroep te gaan.

- 5.1 Wat wordt volgens jou bedoeld met "het scheppen van voorwaarden voor de maatschappelijke en culturele ontplooiing van groepen"?
- 5.2 Hierboven staan vier deelgebieden genoemd. Geef aan onder welk deelgebied de volgende welzijnsactiviteiten vallen:

Welzijnsactiviteiten:	Hoort bij deelgebied:
-----------------------	-----------------------

Minderheden door taal- en computercursussen vooruit helpen	
Het wegwerken van de achterstand bij achterstandsgroeperingen in de ouderraad en het schoolbestuur	
Subsidie geven voor jeugd- en jongerenwerk	
Het stimuleren van sociale en culturele activiteiten in de wijk	

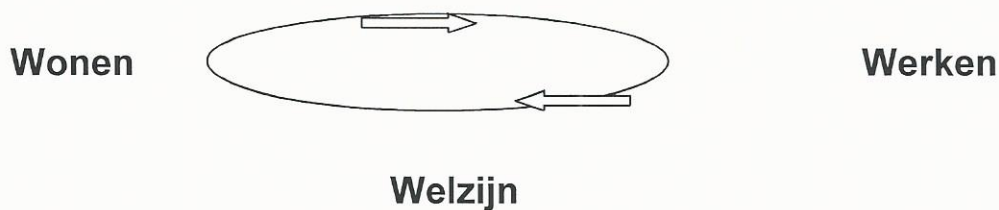
5.3 Noteer aan de hand van de gemeentegids nu zelf bij ieder deelgebied voorbeelden van organisaties die zich op dat vlak bezig houden.

Naam welzijnsorganisatie:	Omschrijving van activiteiten / doel:	Deelgebied:

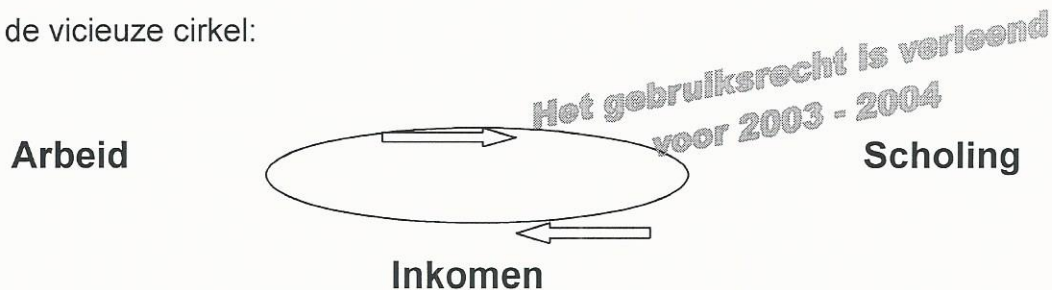
5.2 Beleidsinstrumenten: sociale vernieuwing.

Vóór de periode van sociale vernieuwing was er op diverse beleidsterreinen al sprake van beleidsinspanningen, die sterk lijken op sociale vernieuwing. Te denken valt hierbij aan de stadsvernieuwing, het buurtbeheer, het onderwijsvoorrangsbeleid en het probleemcumulatiegebiedenbeleid. Dit bestaande beleid kreeg rond 1990 een nieuwe impuls. Sociale vernieuwing kreeg toen namelijk vanuit Den Haag gestalte. In achterstandswijken in de grote steden was er sprake van een opeenhoping van problemen: onderwijsachterstand en de slechte arbeidsmarktpositie / werkloosheid. Daar wilde de politiek met een gericht beleid wat aan gaan doen. **Sociale vernieuwing** kan omschreven worden als: het bestrijden van de schrijnende vormen van ongelijkheid tussen arm en rijk, tussen kansrijke en kansarme mensen. Dit is dus een heel breed gebied dat verder gaat dan de onderwijsongelijkheid in achterstandswijken te verbeteren. Men heeft dan enkele mogelijkheden om de vicieuze cirkel te doorbreken.

Sociale vernieuwing kan zich richten op de cirkel:

Of op de vicieuze cirkel:

De gemeenten zelf kregen in dit verband een grote rol om de lokale achterstand aan te pakken. Ze mogen zelf plannen maken en uitvoeren die tot een verbetering leiden van de sociale en economische omstandigheden van deze groepen. Sociale vernieuwing wordt dan vaak samen met welzijn als een apart beleidsterrein gezien.

Er kwamen allerlei projecten tot stand die bijvoorbeeld gericht zijn op de bestrijding van langdurige werkloosheid, schooluitval en buurtbeheer. Van de wijkbewoners wordt een actieve houding verwacht en een grote betrokkenheid in de vorm van participatie. De gedachte is dat de problemen niet van boven opgelost kunnen worden, maar alleen door indirecte samenwerking met betrokkenen. De wijk, buurt of straat lijkt voor gemeenten het niveau bij uitstek te zijn om bewoners te mobiliseren en om hen die zeggenschap te geven waaraan het hen in de eerste cirkel ontbreekt. Door de gemeente wordt nu niet meer op afstand hulp geboden, maar maatwerk dat rekening houdt met de situatie van de klant. Bewoners en beleidsmakers inventariseren gezamenlijk de problemen in de buurt en maken op basis daarvan beleidsplannen of buurtvisies. Deze kunnen deels door de gemeente, maar ook door de bewoners- of buurtorganisaties worden uitgevoerd. Sommige gemeenten (b.v. Deventer) gaan daarbij zo ver dat zij bewonersorganisaties eigen budgetten geven waarmee zij problemen in de wijk te lijf kunnen gaan. In deze vorm van participatie wordt de buurtbewoner verantwoordelijk voor het buurtbeleid. Met andere woorden, hij wordt coproductant van beleid. De rol van de lokale overheid verandert van centrale initiator en verantwoordelijke voor een buurtbeleid in die van partner in vele buurtprojecten.

5.4 Is het volgens jou zinvol om problemen met onderwijs in een breder verband van sociale vernieuwing op te lossen? Geef een gemotiveerd antwoord (ca. 5 regels).

Hoofdstuk 6. Werkvormen.

Leerlingen in de stoel van de wethouder van onderwijs.

Het is duidelijk geworden dat het onderwijs in Nederland niet voor iedereen gelijk is. Er zijn diverse maatregelen in de reader genoemd die daar wat aan kunnen veranderen. Ze hebben allemaal hun voor- en hun nadelen.

6.1 Opdracht:

Hieronder staan enkele maatregelen, deels vanuit extreem rechtse/ linkse politieke hoek. Bekijk deze maatregelen die een antwoord kunnen geven op de vraag: Dient er iets te gebeuren op het gebied van onderwijs en minderheidsgroepen? Zo ja? Wat?

- Bekijk de maatregelen
- Bedenk zelf een maatregel en vul ze in.
- Geef in de tweede kolom jouw mening over deze maatregelen
- Geef de maatregelen in de derde kolom een rapportcijfers tussen hoog (10) naar laag (1).
- Maak in de laatste kolom met je buurman via een vergelijking en discussie een gemeenschappelijke uitslag.

Maatregelen.	Mening:	Beoordeling:	
		Zelf:	Samen:
1. Leerkrachten op zwarte basisscholen en scholen in achterstandswijken dienen beter betaald te worden. Aan hen worden hogere kwaliteitseisen gesteld dan op elitescholen.			
2. Als iemand niet succesvol is, dan kan dat vooral vanuit milieufactoren verklaard worden. De afdeling Welzijn van de gemeente moet ervoor zorgen dat scholen meer ontmoetingscentra worden waardoor de drempel verlaagd wordt voor mensen uit de buurt.			

BB. Bestuur, beleid en financiën. CJU14.4/1

3. De gemeente moet het ontstaan van zwarte en witte scholen bestrijden. Ouders mogen hun (blanke) kinderen niet buiten de wijk op school doen.			
4. Allochtone kinderen dienen voor de helft van de lestijd in aparte groepen onderwijs te krijgen in taal en rekenen.			
5. Allochtonen dienen de Nederlandse cultuur van nabij te leren kennen. Het verbieden van tv-schotels is een van de manieren. Zo zijn ze verplicht meer kennis te nemen van de Nederlandse cultuur en zullen ze zich sneller aanpassen.			
6. De eisen die gesteld worden bij de eindexamens op het MBO en andere opleidingen, kunnen voor achterstandsgroepen tijdelijk soepeler zijn. Als deze mensen voor een tijdje geholpen worden, verwerven ze een betere positie in de samenleving. Hun kinderen zullen daarvan profiteren.			
7. Het onderwijs in Nederland kost al genoeg geld en energie. Geen extra uitgaven doen voor allochtonen. Zij die zich echt aan willen passen doen er wel moeite voor. Geen positieve discriminatie.			
8. Allochtonen moeten les krijgen in hun eigen taal, zoals dat voor de Friezen ook geldt. Op die manier wordt de leerstof sneller opgenomen en ontstaat er een grotere slagingskans.			
9. De gemeente dient met sociale vernieuwing "Zwarte" scholen extra geld te geven indien ze een plan maken om de situatie op hun school te verbeteren. Scholen krijgen voorlichting, hulp van de Schoolbegeleidingsdienst en overleggen hun ervaringen. Er wordt gebruik gemaakt van toegespitste lesmethodes.			
10 Zelf bedachte maatregel			

Uitleg vooraf voor de playreading:

Je docent zal bepalen wanneer deze opdracht gemaakt wordt. Hij of zij zal enkele leerlingen aanwijzen die steeds een van beide playreading voor hun rekening nemen. Beide zullen achter elkaar voorgedragen of voorgelezen worden en daarna volgt een korte bespreking. Tenslotte zul je enkele vragen in het schema moeten samenvatten.

Playreading 1: Gesprek tussen Mohammed (17 jaar) en zijn moeder

Moeder Mohammed, moet je nog huiswerk maken?

Mohammed Ja, maar dat doe ik straks wel. De keukentafel ligt vol met troep, daar kan ik niet werken.

Moeder Ga dan in de kamer zitten.

Mohammed In de kamer is Aicha bezig. Haar naaiwerk neemt de hele tafel in beslag.

Moeder Ik dacht dat je morgen proefwerk Engels had.

Mohammed Daar snap ik toch niks van. Van Loon (leraar Engels) begon vanmorgen trouwens te zeuren. Hij vond het stom dat ik niet meeding met de schoolreis naar Londen.

Moeder Hij denkt zeker dat het geld ons op de rug groeit.

Mohammed Volgens Van Loon zou ik bijles moeten hebben. Dat heeft Anja Bruin ook geholpen. Die was vroeger even slecht als ik.

- Moeder* De vader van Anja de Bruin is advocaat. Die kan dat gemakkelijk betalen. Wees jij maar blij dat je van ons de kans krijgt om te gaan leren.
- Mohammed* De toch niet zo stom!
- Moeder* De meeste jongens hier uit de buurt gaan volgend jaar al werken. Als je niet wilt leren, moet je ook maar gaan werken. Je vader heeft gewerkt vanaf zijn veertiende.
- Mohammed* Vroeger was dat heel gewoon. Toen ging niemand verder leren.
- Moeder* Jij moet goed beseffen dat jouw studievoor ons een hele opoffering is. Maar we geven je de kans. Als je die niet grijpt, is het je eigen schuld dat je later ook rot werk moet doen voor een minimumloontje.
- Mohammed* Jij doet altijd alsof het mijn eigen schuld is als ik lage punten haal. Je begrijpt er ook niets van.
- Moeder* Je mag blij zijn dat we je laten leren.
- Mohammed* Niemand die me ooit helpt met mijn huiswerk. Als ik een wiskunde soms niet snap, krijg ik de volgende dag op mijn kop omdat ik mijn huiswerk niet gemaakt heb.
- Moeder* Dat kon je dan toch ook niet maken. Dan moeten ze het op school maar beter uitleggen.
- Mohammed* Andere jongens uit de klas worden geholpen door hun vader of moeder.
- Moeder* Als je zo praat, lijkt het wel alsof wij geen goede ouders voor je zijn. Later zul je daar hopelijk anders over denken. Vergeet trouwens niet om vandaag of morgen even langs boer Jan te gaan.
- Mohammed* Wat moet ik daar dan doen?
- Moeder* Je zou toch proberen of je daar in de grote vakantie zes weken kan werken? Het verdiende geld wilde je sparen voor een scooter.

Playreading Gesprek tussen Anja (18 jaar) en haar moeder.

- Moeder* Anja, ben je nu al klaar met je huiswerk?
- Anja* Nee, nog niet helemaal, maar ik heb er nu geen zin meer in. Even pauzeren.
- Moeder* Lukt het niet zo?
- Anja* Nee, helemaal niet. Ik heb een hele tijd op de Engelse grammatica zitten turen, maar ik snap er nog niets van. En morgen hebben we proefwerk.
- Moeder* Hebben je bijlessen dan niet geholpen?
- Anja* Jawel, Van Loon (leraar Engels) zegt dat ik een heel stuk vooruit ben gegaan. Hij zegt ook dat ik nog best een paar bijlessen kan gebruiken.
- Moeder* Dan moetje nog maar een paar afspraken maken voor een paar bijlessen.
- Anja* Daar schiet ik nu niets mee op.
- Moeder* Na het eten heb ik wel even tijd om je te helpen. Of vraag het anders even aan vader, hij zal je ook wel willen helpen. Hij was vroeger beter in Engels dan ik. Ik heb er ook best moeite mee gehad, net als jij nu.
- Anja* Het is ook zo'n vervelende en saaie les. En waarom moet je perse Engels leren?
- Moeder* 't Is wel belangrijk dat je een voldoende haalt voor Engels op je overgangsrapport. Je andere punten zijn ook al niet zo best.
- Anja* Ja, ik weet het.
- Moeder* Een keer zitten blijven is niet zo erg, maar volgens je klassenleraar loop je de kans naar de havo teruggezet te worden. Dan kun je niet meer naar de universiteit en je wilt toch zo graag dierenarts worden, net als oom Gerard?!
- Anja* Ja, dat wil ik nog steeds. Maar je moet er zo hard voor leren.
- Moeder* Probeer het nog maar een paar weken vol te houden. Dan is het vakantie en hoeft je een hele tijd niet meer aan school te denken. Vier weken zon en strand in Italië zullen je goed doen, dan kun je er volgend jaar weer fris tegenaan.

BB. Bestuur, beleid en financiën. CJU14.4/1

- Anja U hebt gelijk, maar ik baal er toch goed van.
- Moeder Alleen de mensen met doorzettingsvermogen bereiken wat in de maatschappij. Kijk maar naar wat je vader bereikt heeft. Hij heeft het alleen aan zichzelf te danken dat hij nu is wat hij is.
- Ania Dat zal wel zo zijn. Ik zal vader straks vragen of hij me wil helpen. Maar nu kan ik toch niet verder. Vindt u het goed dat ik nog even naar Marloes loop, dan kan ik een afspraak maken wanneer we in het weekend gaan paardrijden?
- Moeder Dat is goed. Ga maar gauw, maar zorg dat je voor het eten terug bent.
- Anja Tot straks.

Vragen bij de playreading.

Je hebt nu twee gesprekken gevolgd die bij twee willekeurige leerlingen thuis gevoerd werden. Beantwoord de onderstaande vragen in het overzicht hieronder. Neem het uitgebreider over in je schrift. Op deze manier is het te klein.

- 6.1 Hoe realistisch vind jij de gesprekken?
- 6.2 Welke beroepen hebben de ouders en de directe kennissen?
- 6.3 Hoe staan de ouders –vanuit hun ervaring met hun eigen werk- tegenover het studeren van hun kinderen? Motiveer in meerdere regels.
- 6.4 Is er een groot verschil in inkomen tussen de twee gezinnen denk je? Speelt dat een rol in de studiemogelijkheden van hun kind? Motiveer in meerdere regels.
- 6.5 Welke verschillen in leef- en woonomstandigheden bestaan er tussen beide gezinnen? Spelen die verschillen een rol in de studiemogelijkheden? Motiveer in meerdere regels.
- 6.6 Is er bij beide gezinnen sprake van gelijke kansen in het onderwijs? Motiveer je antwoord

	Milieu Mohammed	Milieu Anja
Beroepen		
Houding ouders t.o.v. de studie		
Inkomen		
Leef- en woonomstandigheden		
Oorzaken		
Conclusie: ik vind dat...		

Uitkomsten Volkskrant: Eliteschool : 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10. Arbeidersscholen: overige

Bronnen:

- Rapportage minderheden 1999. Positie in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Persbericht cahier 160, 11-10-1999. Sociaal Cultureel Planbureau.
- J. van den Toren, Lokaal Onderwijsbeleid. Variaties op een thema. Afdeling Onderzoek en Ontwikkeling CNV, Utrecht 1999.
- H.Bas (samenstelling), Leden van de Raad. Gemeentebestuur belicht. Hilversum 1998.
- Dagbladen: Volkskrant, Gelderlander.
- Jaarboek Minderheden 1998, Lelystad
- A. van Eenennaam, Nederlandse inburgering nog geen succes. Jaar is onvoldoende om achterstand in te halen. Binnenlands Bestuur, 31-3-2000.
- Verder lezen: M. Turkenburg, Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Den Haag, 1999.
- Video's: bekostiging onderwijs en regelgeving onderwijs.

Overzicht van de begrippen die een grote rol spelen bij "Onderwijsongelijkheid. Sociale vernieuwing en achterstandsbeleid in gemeenten".

Belangrijke begrippen waarvan je de betekenis, de kenmerken, voor- en nadelen enz. moet kennen en die je moet kunnen toepassen. De begrippen zijn chronologisch opgeschreven (vanaf de eerste pagina tot de laatste). Soms worden ze tweemaal genoemd omdat ze op een andere plaats wellicht nog wat beter uitgelegd worden. Als je alleen deze begrippen leert, heb je onvoldoende bagage voor de toets. Je zult alles nog eens na moeten lezen en met name veel aandacht moeten besteden aan de schema's die jouw onderzoeksresultaten samenvatten.

Algemeen:

Aantekening bij de inleiding van dit onderwerp: Grondwet en gevolgen voor de overheid om op allerlei gebied bezig te zijn met huisvesting.

Hoofdstuk 1, 2 en 3, pag. 4 t/m 15.

- elite- en arbeidersscholen
- sociaaletnische samenstelling
- rekenprestaties
- standenonderwijs
- inburgering
- opleidingsniveau en arbeidsmarkt
- kenmerken milieu, onderwijs en arbeidsmarktverwachting

Hoofdstuk 4.

- Functies van onderwijs
- Grondwet
- Autonome taken en taken in medewind
- Welzijnswet en deelgebieden
- Subsidieverordening
- Welzijnsactiviteiten

- Sociale vernieuwing
- Maatregelen die op het gebied van onderwijs genomen kunnen worden.
- De wijze waarop de gemeente zich met het basisonderwijs bemoeit
- Bevoegd gezag en overdracht ervan
- Onderwijshuisvesting
- Het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid
- Het onderwijs in allochtone levende talen
- Schoolbegeleiding
- Leerlingenvervoer
- Leerplicht en voortijdig schoolverlaten
- Volwassen educatie en educatieve inburgering.

